

tíðindablaðið

sosialurin

Útgevari: p/f sosialurin

Ábyrgdarblaðstjóri: Jan Müller

Politiskur- og fyrirtaksblaðstjóri: Krisjan Dahl

Blaðfólk: Hogni Djurhuus, Dagný Joensen og Jóhann Mortensen

Uppseting: p/f sosialurin. Prent: p/f pressan 1981

Argjavegur 26
Postmoga 76,
3800 Tórshavn
telefon 11820Lagkøkuløgmaður-
in lat onki frá sær

UM ALT GONGUR eftir ætlan verður tann seinasta tingsetan hjá hesi samgonguni liðug um ein mánaða ella fyrr. Nýggja tingsetan, sum byrjar á ólavsoðu, verður helst stutt hesu megin valið, men heldur fram eftir at val hevur verið.

TÁ SAMGONGAN varð skipað í januar 1981, hendi tað, sum ikki er hent seinastu 25 árin, nevniliga at tveir av limunum í tí nýggja landsstýrinum vórðu sitandi sum lögtingsmenn, hóast teir vóru valdir til ávíkavist lögmann og landsstýrismann. Hesir vóru Pauli Ellefsen og Eilíf Samuelsen báðir úr sambandsflokkinum.

SÍÐANI 1959 tá P.M. Dam, sáli varð valdur til lögmann, hava allir lögmann og landsstýrismenn, ið áttu sæti á tingi, víkt hetta sæti, soleiðis at teirra varamenn komu á ting so leingi teir sótu í landsstýrinum. Hetta gjørdi P.M. Dam, Kristian Djurhuus, Hákon Djurhuus, Demmus Hentze, Heðin Klein, Ati Dam, Jákup Lindenskov o.s.fr.

MEN SO VARÐ ikki tá senasta landsstýri varð skipað. Sagt varð, at Pauli Ellefsen og Eilíf Samuelsen fyrbils skuldu røkja tingarbeiðið eisini, meðan varamenn teirra skuldu koma inn í seinni. Í sambandi við henda spurning, segði lögmaður fyrst í valskeiðnum, at varamaður hansara, Dánial Larsen, nokk skuldi fáa sæti á tingi í so góðari tíð áðrenn eitt komandi val, at hann skuldi fáa tíð at markera seg áðrenn valið.

SUM SAGT ER minni enn ein mánaði eftir av tí seinastu tingsetuni í hesum valskeiðnum. Og enn hava tingmenn ikki sæð varamennin hjá sambandsmonnum í landsstýrinum meira enn tað at Dánial Larsen hevur møtt onkran heilan og onkran hálvan dag tá tað var umráðandi hjá sam-

oddagrein

gonguni at mynstra 17 atkvøður hóast lögmaður var uttanlanda. Av teimum lötunum, sum varamaður lögmanns hevur møtt á tingi, kann ongin markera seg.

UM TAÐ NÚ VÓRU ein javnaðarlögmaður og ein landsstýrismaður úr javnaðarflokkinum, sum bóru seg soleiðis at, so skuldi Dimmalætting nokk verið á gosi um henda spurningin øll hesi fyra árin. Men har er deyðatøgn. Vert er eisini at minna á, at sitandi lögmaður fyrri nøkrum árum síðani helt røðu á 1. maidagshaldinum í Havn, har hann umræddi lönina hjá undanfarna lögmanni. Hann tsaði um hvussu órættvíst lagkøkan var býtt. Hann segði at lögmanlønin var til støddar sum fleiri arbeiðaralønir. Men hvussu sær myndin út nú lögmaður umframt lögmanlønina eisini situr við eini tingmannaløn.

ONKUR HELDUR kanska at hetta er ein fjákurur spurningur at taka upp her í oddagrein blaðsins. Tað er møguliga rætt, men hesin spurningur hevði so stóran áhuga, tá sitandi lögmaður var andstöðuleiðari og núverandi andstöðuleiðarin var lögmaður, at hann varð viðgjørður í eini røðu á einum 1. maidagshaldi. Og øll røðan snúi seg um henda spurning. Ein røða uppá umleið 30 minuttir.

VIT KUNNU bara sláa fast, nú hetta valskeiðið er úti, at sambandsmennirnir í landsstýrinum hava brotið traditiðina við tað at teir hava sitið sum tingmenn samstundis sum teir hava sitið í landsstýrinum. Teir hava eisini brotið sítt orð um, at teir fyrbils skuldu røkja tingarbeiðið, og at varamenn teirra skuldu koma inn seinni.

VIT MUGU ásanna, at lagkøkuløgmaðurin onki lat frá sær, men varð sitandi við allari køkuni.

Ovurnýtsla
landsstýrisins

Roynt verður at imynda, at henda samgongan hevur fingið broytt figgjargongdina í hesum samfelag soleiðis, at nú er búskapur okkara feroyinga munandi betri, enn tá ið teir tóku við stýrinum.

Vit hoyra um yvirskot á figgjarglógini, vit hoyra um figgjarglóg við ongari lantøku, vit hoyra um rísa yvirskot hjá bankunum og so framvegis. Hetta kann tykjast at vera ein positivt gongd, men ívasamt er kortini, um so er.

Dugliga varð ført fram áður enn henda samgongan tók við, at figgjarglógin var út av lagið vónalig. Sama varð gjørt fyrst í teir tóku við.

Mangt bendir á, at hetta vóru politiskar snildir. Fyrst at mana fram eina vónaliga figgjarglóg, fyrst seinast í valskeiðinum at visa eina frægari figgjarglóg — sum torfer er at fáa eyga á.

Sagt varð, at grunnar landsins vóru tómr, og at uttanlandsskuldin var so ógvísleg, at her mátti koma vend i.á.

Dugliga varð roknað út, hvussu nógv hvørt mansbarn skyldi í utlandinum. Víst varð á og samanborið við uttanlandsskuldina hjá Danmark, og hvussu nógv ferðir størri hon var upp á hvørt fólk ið her.

Tað tykist sum áhugin er ikki so stórur nú at rokna út og kunngerá í Dimmalætting, hvussu nógv hvørt mansbarn skyldar í utlandinum i dag.

Tá henda samgonga tók við, var uttanlandsskuldina umleið 900 milliónir, ella ein skuld uppá umleið 20.000 kr. til hvørt fólk í hesum samfelag.

Hóast at roynt verður at visa á eina frægari gongd í samband við uttanlandsskuldina, so má man ásanna, at hon er vaksn við risastigum

hesi árin, og serstakliga seinasta ár.

So mikið er komið fram nú, hóast at töluni ikki eru almannakunnigjörð, at hvør nýføðingur verður føddur til eina skuld uppá góðar 50.000 kr.

So hóast tað, at vist verður á eina figgjarglóg við ongari lantøku, so er nógv lænt óheimleis undir hesum stýrinum.

Ásannast má, at ferdi figgjarpolitikkurin ikki hevur verið fyrimyndarlíkur, so sum teir sjálvir vilja vera við.

Hetta kann sigast, tí vit hava havt eitt alt ov stórt handilsjavnahall, og eina alt ov stóra nýtslu.

Vit eiga at minnast til, at hesi bæði seinastu árin hava verið fram úr til útflutnings.

Størstu gullar í feroysøgu hava verið okkum fyrri, og tað er út frá hesum, at alt má viðgerast og siggjast.

Spurningurin má heldur verða, hvussu verður hetta rísa útflutningsvirði umsitid?

Slikir spurningar kunnu ivaleyst altið setast, men neyvan verða teir svaraðir til fulnar. Eitt kann kortini sigast við vissu, at í hesum góðu feitu gullárum øktist uttanlandsskuldin meiri enn nakrantíð, og vit finna eitt sera stórt handilsjavnahall.

Tað vil siga, at ov nógv verður innflutt í mun til tað, ið útflutt verður. Tá ið meiri verður keypt, enn tað ið góldið verður fyrri, so veksur náttúrliga skuldin.

Í teimum feitu gullárunum varð fyrri fyrstu ferð sett hol á eykagrunnin hjá rífiskagrunninum. Grunnurin ið ætlaður var sum ein trygd imóti »katastrofalum« veidimøguleikum, og øðrum ósæddum trupulleikum hjá fiskivinnuni.

Trupulleikin slepst ikki undan, men trupul-

leikarnar og øll vandamál annars eiga okkara fólkavalda landsstýri og lögting at royna at fáa av vegnum, møguliga við lóggávu so hvørt.

Henda samgonga hevur litið gjørt fyrri at loysa sjálv vandamálini. Í staðin so eru øll tey veruliga vandamálini skumpaði út í framtíðina til eftirkomararnar. Tað er nakni veruleikin.

Hava einans rullað kavabóltin framman undan sær, og hesin er triggar ferðir størri, enn tá ið byrjað varð fyrri skjótt fyra árum síðan.

Det Rådgivende Udvalg vedrørende Færøerne er komið júst til hesa niðurstøðu, og eru ræddir fyrri, at vit verða stýrdir inn í eitt figgjarglóg illveður, um ikki vend kemur i.

Teir siga í eykaskrivinum: »Der er imidlertid grundlæggende svagheder i de færøske økonomisk/ politiske holdninger og strukturer, som kan give anledning til bekymringer«.

Onkur var uttan iva, ið væntaði eina vend við borgarliga stýrinum. Vendið kom, og bendi júst øvugta vegin, og skattgjaldarin kennir svidan.

Vónandi fáa feroyingar eitt nýtt stýri, sum verður ført fyrri at støðga hesari gongdini, ið nú er. Eitt stýri, ið er ført fyrri at skera á sjálvan svullin, sum eitur ovurnýtsla.

Jørgen Thomsen

Ein lýsing sæst best í

sosialinum